

تبیین فرآیند و طراحی مدل ایمنی صدمات ناشی از آتش‌سوزی در ساکنین ساختمان‌های مسکونی

چکیده

زمینه و هدف: آتش‌سوزی ساختمان می‌تواند تهدید بزرگی برای ایمنی ساکنین باشد که می‌تواند با خسارات اجتماعی و اقتصادی همراه باشد. اکتشاف دیدگاه ذینفعان یک منبع بزرگی برای شناخت و درک عوامل مؤثر بر آتش‌سوزی است. هدف از این مطالعه بررسی تجربیات ذینفعان در ارتباط با آسیب‌های ناشی از آتش‌سوزی جهت تبیین فرآیند ایمنی از صدمات ناشی از آتش‌سوزی در ساختمان‌های مسکونی می‌باشد.

روش: مطالعه کیفی حاضر با استفاده از روش نظریه زمینه‌ای یا بسترزاد در سال ۲۰۱۷ انجام شد. مشارکت‌کنندگان مطالعه، ۲۷ نفر شامل آتش‌نشانان، کارکنان بیمارستان و اورژانس پیش بیمارستانی و افرادی بودند که تجربه علمی و عملی در زمینه‌ی آتش‌سوزی ساختمان‌های مسکونی داشتند. روش نمونه‌گیری در ابتدای هدفمند و سپس بر اساس داده‌های به‌دست‌آمده و نظریه در حال ظهور از نمونه‌گیری نظری استفاده گردید. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختارمند انجام شد. جمع‌آوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن‌ها هم‌زمان صورت گرفت به‌طوری‌که نتایج آن، مصاحبه بعدی را مشخص می‌کرد. تحلیل، با استفاده از رویکرد اشتراوس و کوربین ۲۰۰۸ و با استفاده از مقایسه مداوم انجام شد. مشارکت‌کنندگان تا مرحله‌ای وارد مطالعه شدند که داده‌ها و مفاهیم به اشباع رسیدند و الگوی پارادایمی فرآیند ایمنی از صدمات ناشی از آتش‌سوزی ارائه گردید.

یافته‌ها: "فقدان رویکرد جامع ایمنی از صدمات ناشی از آتش‌سوزی" به‌عنوان دغدغه اصلی مطالعه حاضر شناخته شد که تأثیرگذار بر ایمنی ساکنین ساختمان‌های مسکونی ایران در برابر آتش‌سوزی بود. یافته‌ها در چهار طبقه ناپایداری اجتماعی اقتصادی؛ اثربخشی ناکافی خدمات امداد و نجات؛ ضعف ایمنی ساختمان و چالش‌های مرتبط با ساکنین ساختمان تقسیم‌بندی شدند که عوامل زیربنایی را تشکیل دادند. این شرایط منجر به "تقلا برای ایمنی از صدمات آتش" در چارچوب راهبردهای سازگاران و راهبردهای ناسازگاران می‌شود. نتیجه این تقلا برای ایمنی، "رهایی یا آسیب از آتش" است که به دو صورت "ایمنی و مصونیت از آتش" و "مصدومیت و خسارت" نمود پیدا کردند.

نتیجه گیری: بر اساس تجارب مشارکت کنندگان، حوادث ناشی از آتش سوزی ساختمان های مسکونی و صدمات ناشی از آنها متأثر از بافت فرهنگی و وضعیت جغرافیایی، اقتصادی و اجتماعی می باشد. شفاف شدن ماهیت و فرآیند ایمنی از صدمات ناشی از آتش سوزی می تواند سبب ارتقاء دانش سیاست گذاران، ارائه دهندگان خدمات امدادی و مردم گردد و کمک کند تا آنها بتوانند برای اقدامات پیشگیرانه و شناسایی الگوهای آسیب پذیری، برنامه ریزی کنند. همچنین ارتقاء ایمنی از صدمات ناشی از آتش سوزی نیازمند عملکرد حوزه های مختلف از تغییر و ارتقاء در ساخت ساختمان تا تغییر در باورها و عملکرد ساکنین آن جهت برقراری زندگی ایمن در برابر آتش سوزی می باشد.

واژگان کلیدی: آتش سوزی؛ ساختمان های مسکونی؛ آسیب و مرگ؛ ایمنی